

ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย

Opinions of the Lower Secondary School Students of Thaweethapisak 2 School towards Instruction of Local Wisdom Transmission: A Case Study of Thai Kite Arts

นิศารัตน์ หวานชะเอม¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย และ (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย ที่มีเพศ และระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีอิสระต่อกัน (two independent *t*-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA *F*-test) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe') โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น: กรณีศิลปะว่าวไทย โดยรวม และรายด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอน สื่อและอุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผล และด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก 2.การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า 2.1 นักเรียนชายและหญิงมีความเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น: กรณีศิลปะว่าวไทย ไม่แตกต่างกัน 2.2 นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านหลักสูตรและการสอน และการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การเรียนการสอน สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

¹ อาจารย์ ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

This study was the survey research of opinions of the lower secondary school students of Thaweethapisak 2 School towards instruction of local wisdom transmission: a case study of Thai kite art. The objectives of the research were: (1) to study opinions of lower secondary school students towards instruction of local wisdom transmission and (2) to compare opinions of lower secondary school students towards instruction of local wisdom transmission in terms of sex and educational level. The sample of this research were 300 students of lower secondary school students of Thaweethapisak 2 School selected through the stratified random sampling technique. The data were obtained from a questionnaire and analyzed by employing percentage, mean and standard deviation. The statistical hypothesis testing was used to compare the means of two samples (*t*-test), one-way analysis of variance (*F*-test) and Scheffe' between any two means at a 0.05 level. The research findings were summarized as follows: 1. The opinions of the lower secondary school students of Thaweethapisak 2 School towards the instruction of local wisdom transmission: A case study of Thai kite art in all and each area including curriculum and instruction, instruction media and instrument, measurement and evaluation and local wisdom transmission were at high level. 2. According to the comparison of the opinions of lower secondary students of Thaweethapisak 2 School towards the instruction of local wisdom transmission: A case of Thai kite art, the results were: 2.1 There was no statistically significant difference at a 0.05 level between the opinions of male and female students towards the overall instruction of local wisdom transmission: A case study of Thai kite art. 2.2 There was no statistically significant difference at a 0.05 level among the opinions of students who differed in class levels towards the overall instruction of local wisdom transmission: A case study of Thai kite art. However there was statistically significant difference at a 0.05 level among the opinions of students who differed in class levels towards the instruction in terms of curriculum and instruction and measurement and evaluation of local wisdom transmission: A case study of Thai kite art.

Keywords: instruction, local wisdom transmission

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่สามารถพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ การเรียนรู้ในอดีตที่ผ่านมา การจัดการศึกษาเป็นไปในหลายรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นฐานหรือวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนนั้น ๆ และเริ่มสูญหายไปเมื่อรัฐเข้าไปควบคุมการจัดการศึกษา โดยนำระบบการศึกษาของประเทศตะวันตกเข้ามาใช้แทนระบบการศึกษาที่เคยมีมาแต่เดิม ปัจจุบันการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ถูกกำหนดนโยบาย หลักการและแนวปฏิบัติจากหน่วยงานที่อยู่ในส่วนกลางมากเกินไป ทำให้

หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จะนำมาสอนห่างไกลจากชีวิตของชุมชน ผู้เรียนเรียนเรื่องไกลตัวมากกว่าที่จะรู้เรื่องภายในท้องถิ่นหรือชุมชน ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิต และช่วยตนเองไม่ได้เมื่อต้องเผชิญปัญหา (อังกูล, 2535)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีนโยบายในการเน้นเนื้อหาสาระที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น มีการประสานแหล่งความรู้ ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิทยาการสากล สังคมต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ตามมาตรา 23 ที่เน้นให้มีการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและมาตราที่ 27 เน้นให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตรตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) แต่สภาพความเป็นจริง พบว่า การดำเนินงานลักษณะดังกล่าวยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควรในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน กอปรกับจากการที่ประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รัฐบาลจึงได้มีการศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และพบว่า แนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหา คือ การยึดปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช โดยการนำบุคคลผู้มีความรู้ในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการเรียนการสอน นำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาปรับใช้โดยผ่านทางกระบวนการทางศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นิธิ (2536) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ควรจะมีมาตรการการจัดการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องเกื้อกูลต่อชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กแต่ละช่วงวัย รวมทั้งต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละท้องถิ่นได้ ทั้งนี้เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิต และเอกลักษณ์อันดีงามของสังคมแต่ละท้องถิ่นของไทย โดยการสืบทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เรียกได้ว่า เป็นมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมที่ได้สืบทอดหลักการ วิธีการ และประสบการณ์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน อย่างต่อเนื่องตามพื้นฐานของสังคมไทย ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชาวบ้าน วัดกับโรงเรียน เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนสังคมเกษตรกรรมแบบพึ่งตนเอง ภูมิปัญญาเป็นการเชื่อมโยงส่วนดีของอดีตมาปรับใช้ในปัจจุบัน และมีลักษณะองค์ความรู้ของชาวบ้าน จึงเป็นแหล่งที่มาของความรู้ในท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดโรงเรียนมากที่สุด การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน เป็นการสอดคล้องกับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของนักเรียนในชุมชนนั้น ๆ อย่างแท้จริง พิจารณาได้ว่า ภูมิปัญญา

ท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเสริม ปลุกฝังให้ประชากรในวัยเรียนมีความรู้ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความคิดการกระทำ และรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นการเรียนรู้โลกด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับผลสรุปวิสัยทัศน์การศึกษาไทยของ สิปปนนท์ (2538) ที่กล่าวว่า การศึกษาในอนาคต พึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยถนอมรักษาค่านิยมอันเป็นรากฐานของสังคมกับคุณค่าแบบไทย และเป็นการก้าวมันทันโลก นอกจากนี้ ถวัลย์ (2546) ยังให้แนวคิดว่า ความตระหนัก ความซาบซึ้ง การเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากเยาวชนรุ่นหลังไม่ได้รับรู้ เรียนรู้ และศึกษาถึงความเป็นมาของภูมิปัญญาไทยอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการที่จะทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลับคืนมาได้คือ กระบวนการเรียนการสอนและการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศได้อีกทางหนึ่ง

โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสหศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2547 ได้จัดสัดส่วนสาระ การเรียนรู้ และเวลาเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้มีความสำคัญในสิ่งแวดล้อม ป่าชายเลน ภูมิปัญญาไทย ว้าวไทย และมีเทคโนโลยีทันสมัยเพื่อใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 มีแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ คือ พิพิธภัณฑ์ว้าวไทยซึ่งได้รับอนุเคราะห์จาก คุณมณูญ ไตรรัตน์ที่เป็นผู้อุปถัมภ์ และปราชญ์ชาวบ้าน ที่ได้ให้ความรู้ และได้นำว้าวรูปแบบแปลกใหม่มาเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้นักเรียน และเยาวชนทั่วไปได้ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว้าวไทย ซึ่งเล่นกันมาแต่โบราณ และได้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมโครงการว้าวไทยต้านภัยยาเสพติด ขึ้นในปี พ.ศ. 2541 เป็นครั้งแรก นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องศิลปะว้าวไทย โดยจัดนิทรรศการเคลื่อนที่พร้อมทั้งนำนักเรียนสาธิตการประดิษฐ์ว้าวในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานประเพณีกีฬาไทยและว้าวไทย ณ ห้องสนามหลวง งาน

วิชาการของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น สร้างชื่อเสียงทำให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน เยาวชน ผู้ปกครอง ในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงตลอดจนบุคคลทั่วไปอย่างมาก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 มีความสนใจ เห็นคุณค่าพร้อม ทั้งมีการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญา ด้านศิลปะว่าวไทย เพื่อให้สืบสานต่ออนุชนรุ่นหลังต่อไป (สภากาชาดธรรม เขตบางขุนเทียน, 2549)

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกระบวนการวิชา EF 320 ภูมิปัญญากับการจัดการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการเรียนการสอนเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนกระบวนการวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทอื่น ๆ อันจะเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 : กรณีศิลปะว่าวไทย ที่มีเพศ และระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย 2. นำผลการวิจัยที่ได้ประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3. นำผลการวิจัยที่ได้รับเสนอผู้บริหาร หัวหน้าภาควิชาครูผู้สอนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนจัดทำหลักสูตรการศึกษานั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2

ประกอบด้วย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 3 จำนวน 640 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ภาค 1 ปีการศึกษา 2552 กลุ่มตัวอย่างได้จากวิธีการเลือกสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) อย่างมีสัดส่วน แล้วเปิดตารางสำเร็จรูป (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ในด้านหลักสูตรและการสอน สื่อและอุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผล และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ วิธีการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนตลอดจนผู้รู้ และปราชญ์ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญในด้านศิลปะว่าวไทย นำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษา และนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบภาษา และความถูกต้องทางวิชาการ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ได้ความเชื่อมั่น 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 โดยผ่านคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองจนครบจำนวน 300 ฉบับ และเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับ นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด เลือกฉบับที่สมบูรณ์มาให้คะแนน ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่ (t -test) และ

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance - ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 และเพศหญิงจำนวน 133

คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 และเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 2 จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 3 จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3

2. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว่าวไทย ดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว่าวไทยในภาพรวม

การเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านหลักสูตรและการสอน	3.79	0.67	มาก
2. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน	3.86	0.70	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.84	0.70	มาก
4. ด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.75	0.71	มาก
รวม	3.80	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว่าวไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสื่อและ

อุปกรณ์การสอนศิลปะว่าวไทย ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรและการสอนของวิชาศิลปะว่าวไทย ($\bar{X} = 3.86, 3.84$ และ 3.79) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย ดังข้อมูลปรากฏในตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว่าวไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 จำแนกตามเพศ

การเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านหลักสูตรและการสอน	3.89	0.634	3.66	0.687	3.126	0.406
2. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอนศิลปะว่าวไทย	3.92	0.688	3.78	0.717	1.765	0.797
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.91	0.690	3.75	0.713	2.064	0.893
4. ด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของศิลปะว่าวไทย	3.82	0.698	3.67	0.713	1.844	0.797
รวม	3.88	0.576	3.71	0.597	2.581	0.664

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ที่มีเพศ

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว่าวไทย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว่าวไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 จำแนกตามระดับชั้นเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านหลักสูตรและการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	3.481	2	1.741	3.980	0.020*
ภายในกลุ่ม	133.375	305	0.437		
รวม	136.856	307			
2. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1.027	2	0.514	1.038	0.356
ภายในกลุ่ม	150.969	305	0.495		
รวม	151.996	307			
3. ด้านการวัดและประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	6.093	2	3.047	6.361	0.002*
ภายในกลุ่ม	146.072	305	0.479		
รวม	152.165	307			
4. ด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น					
ระหว่างกลุ่ม	0.309	2	1.150	0.308	0.735
ภายในกลุ่ม	53.260	305	0.208		
รวม	153.569	307			
รวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	1.548	2	0.774	2.253	0.109
ภายในกลุ่ม	105.656	305	0.346		
รวม	107.204	307			

*p < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ที่ระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอด

ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

สรุปและวิจารณ์ผล

1. ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว่าวไทย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของวิชาศิลปะว่าวไทย โดยรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการสอน จากการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เนื้อหาไม่ยากสามารถเรียนรู้ได้ตามลำดับขั้นตอน ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรโดยกำหนดเนื้อหาสาระตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก พร้อมทั้งระบุกิจกรรมการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ดังที่ สุนีย์ (2546) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีต้องให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง

และต้องเรียงลำดับความยากง่ายไม่ให้ขาดตอนจากกัน สอดคล้องกับการศึกษาของพุทธพร (2545) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ต้องการให้บทเรียนและเนื้อหาภูมิปัญญาที่เริ่มจากง่ายไปหายากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีบทเรียนเนื้อหาภูมิปัญญาชาวบ้านที่ไม่ยากจนเกินไปสามารถเข้าใจง่าย นอกจากนี้นักเรียนอาจเห็นความสำคัญและประโยชน์ของเนื้อหาสาระของหลักสูตร ดังที่ สุนีย์ (2546) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำไปสู่เป้าหมาย ถ้าปราศจากหลักสูตร การจัดการศึกษาจะไม่มีวันสำเร็จ ลุล่วงไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ได้ หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ชรรัตน์ (2546) พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ในด้านเนื้อหาของหลักสูตรวิชาพินิจพิเคราะห์ดีดีไทยเบื้องต้น

1.2 สื่อและอุปกรณ์การสอน จากการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวิธาภิเศก 2 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก โรงเรียนทวิธาภิเศก 2 มีคุณ มนูญ ไตรรัตน์ เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ในเรื่องศิลปะว่าวไทย เป็นนายกสมาคมครู-ผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่ให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาไทยในเรื่องว่าว โดยจัดให้มีพิพิธภัณฑ์ว่าวไทย ในโรงเรียนทวิธาภิเศก 2 ซึ่งจัดแสดงประวัติความเป็นมาของว่าวในภูมิภาคต่าง ๆ ความรู้และอุปกรณ์เกี่ยวกับการเล่นว่าวของภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงว่าวต่างประเทศ และรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับว่าว การเล่นว่าว นับได้ว่า พิพิธภัณฑ์ว่าวไทยเป็นสื่ออุปกรณ์สำคัญ ที่ทำให้นักเรียนได้สัมผัสกับของจริง ได้เรียนรู้จากของจริง ได้รู้จักประวัติความเป็นมาของว่าวแบบต่าง ๆ ที่นำมาจัดไว้ในพิพิธภัณฑ์ว่าวไทย ซึ่งสอดคล้องในเรื่องการใช้สื่อการสอนของ รุ่งทิวา (2527) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนสามารถกระตุ้นความสนใจผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียน และมีส่วนเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียนอย่างยิ่ง การที่ได้พบเห็นสื่อการสอนที่น่าสนใจใหม่ ๆ จะเสริมความคิดให้เกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ได้

เป็นอย่างดี นอกจากนั้น โรงเรียนทวิธาภิเศก 2 ยังมีการจัดงาน โครงการว่าวไทยต้านภัยยาเสพติดซึ่งจะจัดขึ้นประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในงานมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประกวดการวาดภาพ การเขียนคำขวัญต้านภัยยาเสพติดให้สอดคล้องกับภาพโครงการนี้จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันนักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับบรรยากาศของฤดูการเล่นว่าว พบกับปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ในเรื่องว่าว มาสาธิตประกอบการบรรยาย ประวัติความเป็นมาของว่าว สาธิตการเล่นว่าวเพิ่มเติมเทคนิคการประดิษฐ์ว่าวที่สามารถขึ้นเล่นลม และได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เกิดทักษะและความคิดสร้างสรรค์ตามมา สอดคล้องกับแนวคิดของ พรชัย (2545) ที่เสนอแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาจัดการเรียนการสอนว่านักเรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง และนำบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้กับนักเรียน ซึ่งตรงกับการศึกษาของพุทธพร (2545) พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความต้องการให้มีการเรียนการสอนภูมิปัญญาชาวบ้านที่สอนทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียนในระดับมาก และต้องการให้มีวัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และให้มีการจัดกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยใช้กิจกรรมที่ทำงานร่วมกัน โดยให้คนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนภูมิปัญญาชาวบ้านของนักเรียนด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาภรณ์ (2547) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล จากการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวิธาภิเศก 2 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนทราบเกณฑ์การวัดและประเมินผลจากอาจารย์ผู้สอนแต่ละครั้ง อีกทั้งมีการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลเป็นระยะระหว่างเรียน การวัดและประเมินผลหลังการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลจากผลงานที่ปฏิบัติทำ

ให้เกิดความต่อเนื่อง เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ตามมาต่อตัวผู้เรียน ดังที่ วุฒิ (2541) ที่กล่าวว่า ครู ศิลปะต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบการ ประเมินผลอย่างชัดเจน และจะต้องมีการประเมินผลก่อน เรียน การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผล ปลายภาคเรียน การประเมินผลก่อนเรียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความรู้และทักษะพื้นฐานทางด้านศิลปศึกษา ของผู้เรียน การประเมินระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการ เรียนของผู้เรียน และการสอนของครู และการประเมินผล ปลายภาคเรียนเพื่อตัดสินผลการเรียน สอดคล้องกับ งานวิจัย ของพุทธพร (2545) พบว่า นักเรียนมีความ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผล โดยการทำข้อสอบ วัดผลคะแนนร่วมกับการปฏิบัติจริงตามความสามารถ และพัฒนาของตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ณัฐยา (2543) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา โดยการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น “หนังตะลุง” ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ครูผู้สอน วิชาศิลปศึกษาเห็นด้วยมาก ในการจัดการเรียน การสอนโดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น “หนังตะลุง” ในด้าน การวัดและประเมินผล

1.4 ด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก การวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 มีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวาดลวดลายบน กระดาษที่ปะบนโครงว่าวได้ ทั้งนี้อาจสืบเนื่อง มาจาก การเรียนการสอนจะเป็นการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เช่น วาดเขียน อีกทั้งโรงเรียนทวีธาภิเศก 2 จะมีการ ประกวดการวาดลวดลายบนกระดาษที่ปะบนโครงว่าว ในงาน โครงการว่าวไทยต้านภัยยาเสพติด ซึ่งจะจัด ขึ้นประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี จึงอาจเป็น สาเหตุที่นักเรียนเกิดทักษะจากการฝึกฝน เกิด กระบวนการทางความคิดรวบยอดทำให้มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการ เรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะว่าว ไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ที่มีเพศ และระดับชั้นเรียน ต่างกัน พบว่า

2.1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะ ว่าวไทย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีศักยภาพและความสามารถเท่าเทียมกัน สามารถ เรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง เดียวกัน ไม่จำเป็นต้องแยกกันจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ดังที่ อเนก (2517) ที่กล่าวว่า เพศชายและ เพศหญิงสามารถเรียนรู้ และรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกัน ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็น ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะว่าวไทย ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปิยาภรณ์ (2547) พบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน และชูศรี (2549) ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชาย และ หญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนของคณะ ศิลปกรรมศาสตร์โดยรวม และแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวีธาภิเศก 2 ที่ระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการเรียนการสอน เพื่อสืบทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่นศิลปะว่าวไทย ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วน ด้านหลักสูตรและการสอนการวัดและประเมินผล มี ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเรื่องราวระบบเนื้อหา หลักสูตร การเรียนในแต่ละระดับชั้น มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การ สอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ของแต่ละระดับชั้นแตกต่างกัน จึงส่งผลต่อตัวผู้เรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของชูศรี (2549) ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิตที่มีต่อการ จัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะ ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาโดยรวมไม่ แตกต่างกัน แต่พิจารณารายด้าน นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความ

คิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ในด้านหลักสูตร และ
ด้านการวัดและประเมินผล

จากผลการศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการเรียนการสอนเพื่อ
สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวิธาภิเศก 2 :
กรณีศิลปะว่าวไทยครั้งนี้ พบว่า ผู้สอน ผู้เรียน
หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การสอน
ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เรียนเกิด
ทักษะ เกิดกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ และ
เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพตามมา ต้องมี
การวัดและประเมินผลชิ้นงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
รวมทั้งการกำหนดหลักสูตร หรือกิจกรรมให้
สอดคล้องกับวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ย่อมนำ
ผลดีต่อการเรียนการสอนก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ใน
วงการศึกษานักชาติได้เป็นอย่างดี
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก
ต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อสืบทอดศิลปะว่าวไทย
แสดงว่านักเรียนมีความสนใจ พอใจในการเรียนศิลปะ
ว่าวไทย ดังนั้นผู้บริหารควรให้การสนับสนุนวิชาศิลปะ
ว่าวไทยให้เป็นวิชาที่นักเรียนบังคับเลือก และให้
บูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น ๆ เพราะโรงเรียนมี
ทรัพยากรบุคคล และมีแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจอยู่ใน
โรงเรียน ทำให้โรงเรียนสามารถที่จะทำศิลปะว่าว
ไทยสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนต่อไปในอนาคต

2. ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและ
หญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน เพื่อสืบทอด
ศิลปะว่าวไทยไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีระดับชั้น
เรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันในด้านหลักสูตรและ
การสอน การวัดและประเมินผล ดังนั้นโรงเรียนควรให้
ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณา
จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ
ท้องถิ่น โดยเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาร่วมจัดทำ
หลักสูตรร่วมกัน นอกจากนั้นต้องเข้ามาร่วมสอนและ
จัดกิจกรรมร่วมกับครูประจำมากกว่าที่โรงเรียนจัดอยู่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยการจัดการเรียนการสอน เพื่อสืบ
ทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะว่าวไทย โดยใช้กลุ่ม
ตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครู และครูภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ควรวิจัยการจัดการเรียนการสอนเพื่อสืบ
ทอดภูมิปัญญา ในเรื่องภูมิปัญญาศิลปะด้านอื่น ๆ ทั้ง
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครู ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น
และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัย
และพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้รับความ
กรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ แสงสุข
ที่ปรึกษาวิจัย รองศาสตราจารย์คุณหญิงอารมณ
ฉนวนจิตร รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี พันธุ์ไทย และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กุลชญา วงษ์เพ็ญ ที่ได้ให้ความ
กรุณาในการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางอันเป็น
ประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าตลอดจนเรียบเรียงและ
ตรวจข้อบกพร่องในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ
อาจารย์มาริสา แก้วสุวรรณ ที่ให้ความกรุณาในการ
ตรวจสอบสถิติ ขอขอบพระคุณ คุณมณูญ ไตรรัตน์ ปราชญ์
ชาวบ้านที่ให้ความรู้ในเรื่องว่าว ผู้อำนวยการโรงเรียน
ทวิธาภิเศก 2 ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บ
แบบสอบถาม ขอขอบคุณอาจารย์ และนักเรียนโรงเรียน
ทวิธาภิเศก 2 ทุกท่านที่ให้ข้อมูลในการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี สะพรั่ง. 2549. ความคิดเห็นของอาจารย์และ
นิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของคณะ
ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
ถวัลย์ มาศจรัส. 2546. ภูมิปัญญาไทย.
กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.

- ณัฐยา ทิพรัตน์. 2543. การจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น“หนังตะลุง” ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธิ เอี้ยวศรีวงศ์. 2536. มองอนาคต: บทวิเคราะห์ เพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร. อัมรินทร์พรินตัง.
- ปิยาภรณ์ ลักษณะพิเศษ. 2547. สภาพปัญหาและความต้องการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรชัย ภาพันธ์. 2545. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา. วารสาร วิทยาจารย์. 101(4). 31-36.
- เพ็ชรรัตน์ ขวัญสังข์. 2546. ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชาพิมพ์ดีดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเซตุน. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พุทธพร นิรุติธรรมธารา. 2545. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านที่โรงเรียนจัดขึ้น: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาโครงการนำร่องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รุ่งทิวา จักรกร. 2527. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม. โรงเรียนทวีธาภิเศก 2.
2549. รายงานการประเมินตนเอง (self-assessment report) ปีการศึกษา 2549. กรุงเทพมหานคร. ผู้แต่ง.
- วุฒิ วัฒนสิน. 2541. ศิลปะระดับมัธยมศึกษา. ปัตตานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สภาวัฒนธรรม เขตบางขุนเทียน. 2549. วัฒนธรรม บางขุนเทียนจากอดีตสู่ปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร. ผู้แต่ง.
- ลีปนนท์ เกตุทัต. 2538. ก้าวมัน. กรุงเทพมหานคร. ม.ป.ท.
- สุนีย์ ภูพันธ์. 2546. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร. ผู้แต่ง.
- อเนก กริแสง. 2517. การประเมินผลการสอน. พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อังกฤษ สมคะเนย์. 2535. สภาพการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. 1970. Determining simple size for research activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.